

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Revisionsgranskning. Elevhälsan inom grundskolan

Förlag till beslut

1. Barn- och utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att genomföra de åtgärder som förvaltningen föreslår.
2. Barn- och utbildningsnämnden besvarar Region Gotlands revisorer i enlighet med redogörelsen nedan.

Sammanfattning

KPMG har genomfört en granskning av nämndens styrning av elevhälsan och dess överensstämmelse med skollagen. Granskningen visar att styrningen delvis är ändamålsenlig och rekommenderar flera åtgärder för att förbättra elevhälsans funktion och likvärdighet mellan skolenheter. Bland rekommendationerna finns att säkerställa resursfördelning baserat på skolenheternas behov, öka svarsfrekvensen på skolinspektionsenkäter och utveckla samverkan med externa aktörer.

Elevhälsan ska stödja elevernas utveckling genom hälsofrämjande och förebyggande insatser, med tillgång till yrkesverksamma som skolläkare, skolsköterska, kurator, psykolog och specialpedagog/speciallärare.

Förvaltningen föreslår att barn- och utbildningsnämnden ger förvaltningen uppdrag att genomföra de åtgärder som förvaltningen föreslår och att nämnden besvarar Region Gotlands revisorer i och med denna tjänsteskrivelse.

Ärendebeskrivning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har KPMG genomfört en granskning av elevhälsan i grundskolan. Syftet med granskningen har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämndens styrning av elevhälsan är ändamålsenlig och om verksamheten bedrivs i enlighet med skollag. Deras samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att barn- och utbildningsnämndens styrning av elevhälsan delvis är ändamålsenlig.

Utifrån granskarens iakttagelser och bedömningar rekommenderar de nämnden att:

- (1) Säkerställa att resurser avsätts och fördelas så att elevhälsans omfattning korrelerar med skolenheternas behov och att förutsättningarna är likvärdiga för små liksom för stora skolenheter.

- (2) Säkerställa att skolenheterna har likvärdiga förutsättningar att bedriva en ändamålsenlig elevhälsa. (1 kap. 9 § och 2 kap. 25 § SkoLL)
- (3) Verka för att öka svarsfrekvensen på Skolinspektionens skolenkät och analysera resultatet inom särskilt utvalda områden.
- (4) Säkerställa att elevhälsan har förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande vid samtliga skolenheter (2 kap. 25 § SkoLL).
- (5) Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, som ett särskilt utvalt område, följa upp att elevhälsan har förutsättningar att samverka både sinsemellan och med rektor samt att samverkan är ändamålsenlig. (4 kap. 3 och 5 §§ SkoLL och Skolverkets allmänna råd Systematiskt kvalitetsarbete, SKOLFS 2012:98).
- (6) Verka för att samverka med andra aktörer såsom socialtjänst och regionens hälso- och sjukvård utvecklas.
- (7) Tillse att åtgärder vidtas då brister eller avvikelser identifieras i det systematiska kvalitetsarbetet. (4 kap. 3 och 7 §§ SkoLL)

Bakgrund

Alla elever i skolan ska ha tillgång till elevhälsa, som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande, och ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator samt specialpedagog eller speciallärare (2 kapitlet 25–26 §§ skollagen).

Utifrån lokala behov och förutsättningar är det huvudmannen som avgör hur skollagens krav på tillgång till elevhälsa ska uppfyllas. Varje yrkeskategori måste inte finnas anställd på varje skola, men huvudmannen måste organisera elevhälsan så att det finns tillgång till de olika yrkeskategorierna i den omfattning som behövs för att eleverna ska få det stöd de behöver. Huvudmannen måste också säkerställa att all elevhälsopersonal har adekvat utbildning. Rektor leder och samordnar elevhälsoarbetet på skolan och ansvarar för att skolans personal samverkar för alla elevers lärande, utveckling och hälsa där elevhälsan har en viktig roll (Skolverket).

I region Gotland har man löst tillgång till skolsköterskor, skolpsykologer, skolkuratorer och skolläkare genom att avdelningen barn- och elevhälsa ger stöd till grundskolan, gymnasieskolan, anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola genom att tillhandahålla dessa professioner. Specialpedagoger och speciallärare är anställda under rektor vid de olika skolenheterna. Några skolor saknar viss tillgång specialpedagoger/speciallärare.

Kärnan i skolans elevhälsoarbete är att stödja eleverna gentemot utbildningens mål, att främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande, att skapa en positiv lärandemiljö samt undanröja hinder för den enskilda elevens lärande och utveckling. Detta ska göras i samverkan med lärare och övrig personal.

Den 2 juli 2023 skärptes skrivningen i Skollagen om elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete genom att det tydliggörs att det ska ske på flera olika nivåer: individ-, grupp- och skolenhetsnivå (SFS 2022:1315) samt att elevhälsan ska delta i skolans systematiska kvalitetsarbete.

I delårsrapporter, verksamhetsberättelser och mål- och budgetskrivelser har förvaltningen tidigare beskrivit att behovet av elevhälsans kompetenser är fortsatt stort. Bland annat är det svårt att möta skolornas efterfrågan på stöd fullt ut och att hinna med den del av det lagstiftade uppdraget som gäller att främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och att uppdraget har utökats med förnyade skrivningar i skollagen och omställning till god och nära vård- Hälsa genom hela livet samt Region Gotlands prioritering att regionen ska prioritera hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser. I mål- och budgetskrivelsen har man därför äskat om tilläggsanslag för att kunna åtgärda bristerna.

Bedömning

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen finner att rekommendationerna från granskaren är relevanta. Genom att följa rekommendationerna kan barn- och utbildningsnämnden förbättra elevhälsoarbetets kvalitet och säkerställa att alla elever får det stöd de behöver samt ge skolenheterna ökad likvärdighet. Elevhälsans bemanning behöver anpassas till mål och uppdrag samt faktorer såsom elevunderlagets socioekonomiska sammansättning och utifrån elevernas och verksamheternas behov och förutsättningar.

Förslag till beslut

Utifrån rapportens iakttagelser och rekommendationer föreslår förvaltningen att barn- och utbildningsnämnden tar beslut om följande åtgärder:

- Att barn- och utbildningsnämnden medger äskandet i Mål- och budgetskrivelsen om rambudgetförstärkning till barn- och elevhälsan.
- Att barn- och utbildningsnämnden utöver detta tillsätter/fördelar medel för en tjänst för specialpedagog vid barn- och elevhälsan, så att skolenheter som saknar tillgång till specialpedagog/speciallärare kan få stöd från centralt håll.
- Att barn- och utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att genomföra åtgärdsplanen som ligger som bifogat underlag.

Förslag till beslut är således:

1. Barn- och utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att genomföra de åtgärder som förvaltningen föreslår ovan.
2. Barn- och utbildningsnämnden besvarar Region Gotlands revisorer i enlighet med redogörelsen ovan.

Beslutsunderlag

Revisionsrapport granskning av elevhälsan 2024-09-11
Missiv granskning av elevhälsan 2024-09-11
Förvaltningens tjänsteskrivelse 2024-10-28
Förslag åtgärdsplan
Beskrivning av fördelningsprinciper personal BEH

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Karin Alvinge
Avdelningschef barn- och elevhälsan

Skickas till

Regionens revisorer